

Zaščita pred koronavirusom v delovnem okolju

Rezultati ankete

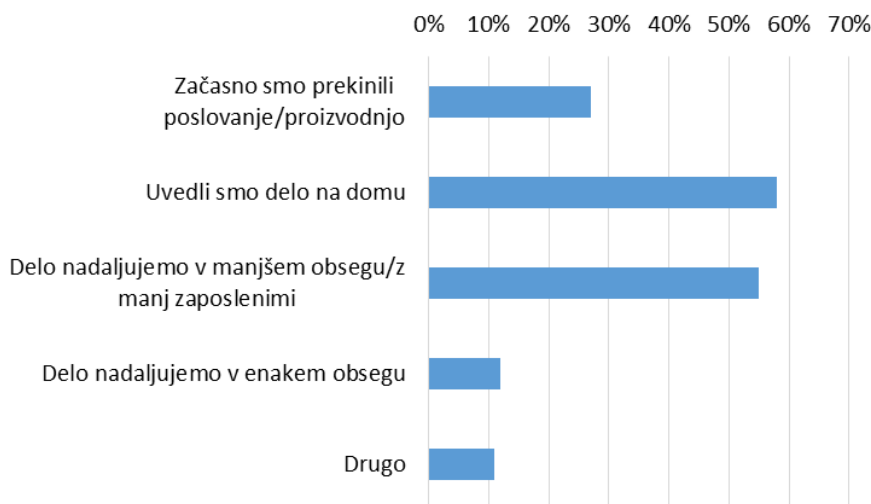
Uvod

Spletno anketo je v času od 1. do 8. aprila izpolnilo 84 svetovalcev za promocijo zdravja pri delu. Največ, kar 25 (30%) anketirancev, je zaposlenih v zdravstvu in socialnem varstvu, 16 (ali 19%) v predelovalni dejavnosti, 8 (10%) na področju izobraževanja, preostali pa v drugih, predvsem storitvenih dejavnostih. Cilj ankete je bil ugotoviti, kakšne ukrepe za zaščito zaposlenih pred širjenjem koronavirusa uvajajo delovne organizacije, tako tiste, ki so začasno prekinile poslovanje, kot tudi tiste, ki delo nadaljujejo brez prekinitev.

Ukrepi organizacij za omejitev števila zaposlenih

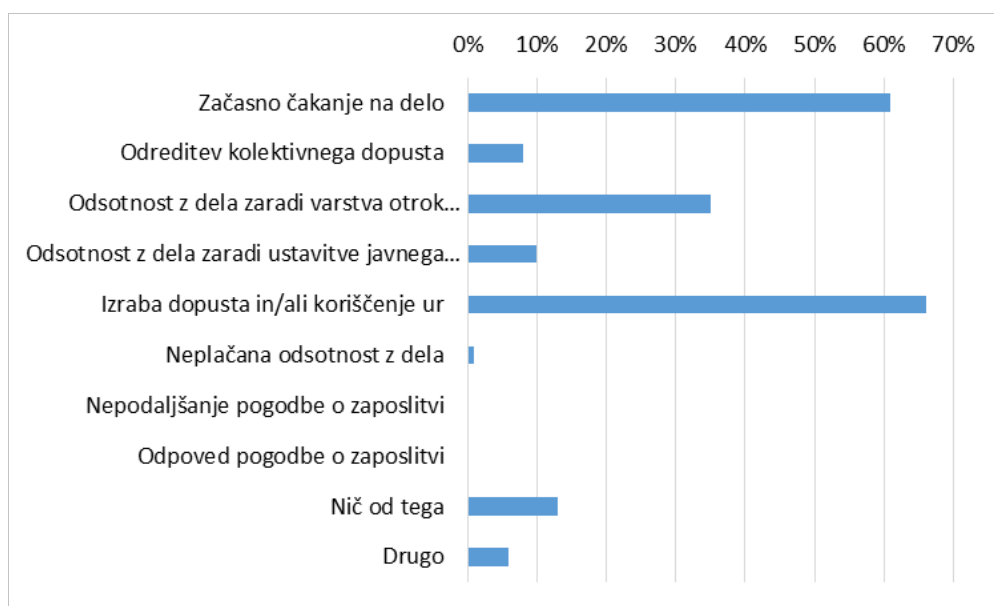
Velika večina organizacij, ki jih predstavljajo anketirani svetovalci, je času razglasitve epidemije delovala v manjšem obsegu oz. z manj zaposlenimi (46 organizacij ali 55%) ter ob vsaj delni uvedbi dela na domu (49 ali 58%), četrtnina (23) podjetij je začasno prekinila proizvodnjo, le manjši delež (10 ali 12%) pa jih je nadaljevalo delo v enakem obsegu (Slika 1). Tam, kjer so uvedli delo na domu, je ta ukrep pretežno veljal samo za nekatere zaposlene (48 organizacij ali 65%), le 11 podjetij je lahko omogočilo delo na domu vsem zaposlenim (15%).

Slika 1. Delež organizacij glede na obseg obratovanja v času razglasitve epidemije

V podjetjih, ki so delo začasno prekinila ali so ga nadaljevala v zmanjšanem obsegu, so zaposleni v največji meri (51 podjetij ali 66%) koristili letni dopust (predvsem dopust iz leta 2019) in višek ur, več kot 60% (ali 47) podjetij pa je svojim zaposlenim odredilo tudi čakanje na delo na domu, v tretjini podjetij (27) so se zaposleni odločali za odsotnost z dela zaradi varstva otrok ob zaprtju šol in vrtcev, v dodatnih 8 podjetjih (10 %) pa so ostali doma, ker zaradi ustavitve javnega prevoza niso mogli prihajati na delo (Slika 2). Le 6 organizacij se je odločilo za odreditev kolektivnega dopusta.

Slika 2. Ukrepi za omejitev števila zaposlenih na delovnih mestih

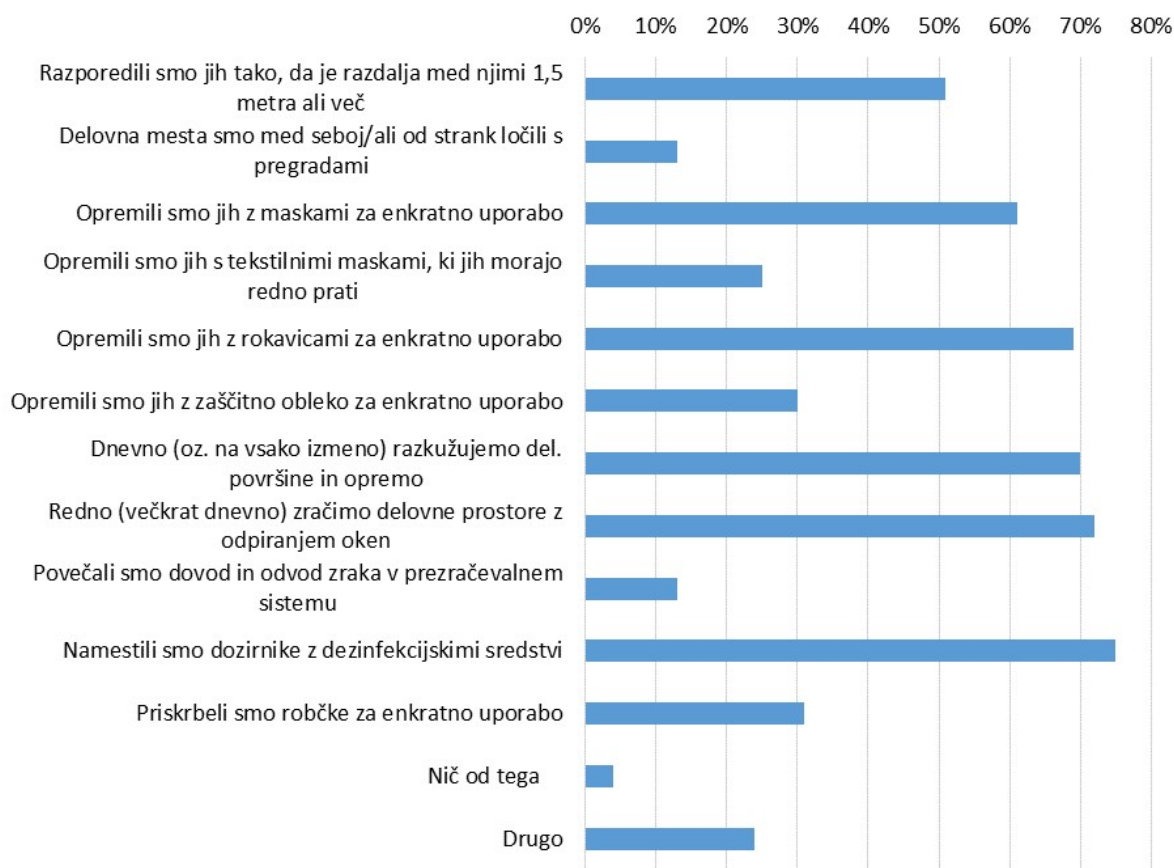

Ukrepi na delovnih mestih ter osveščanje in izobraževanje zaposlenih

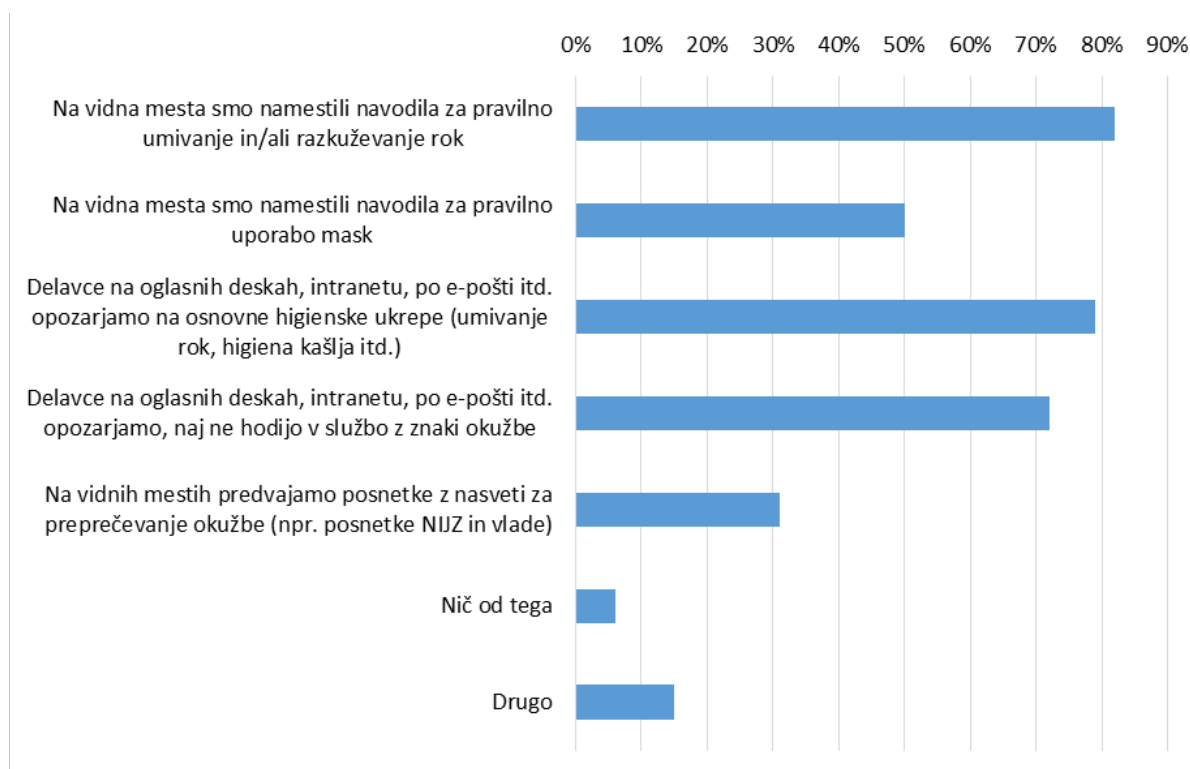
Med ukrepi za zaščito zaposlenih na delovnih mestih (Slika 3) organizacije najpogosteje uvajajo nameščanje dozornikov z dezinfekcijskimi sredstvi (50 ali 75%), redno prezračevanje delovnih prostorov z odpiranjem oken (48 ali 72%), razkuževanje delovnih površin in opreme (47 ali 70 %) ter zagotovitev mask (46 ali 69%) in rokavic za enkratno uporabo (41 ali 61 %). V 34 podjetjih (51%) so zaposlene razporedili na ustrezno razdaljo, v 9 (13%) primerih pa so delovna mesta ločili s pregradami. Dvajset (30%) organizacij je zaposlenim zagotovilo zaščitno obleko za enkratno uporabo, 17 (25%) pralne maske, 21 (31 %) pa tudi robčke za enkratno uporabo.

Svetovalce za promocijo zdravja pri delu smo spraševali tudi o tem, kako njihove organizacije skrbijo za osveščanje in izobraževanje zaposlenih o higienskih in drugih ukrepih za preprečevanje širjenja okužbe s koronavirusom (Slika 4). Najpogostejša ukrepa sta nameščanje navodil za pravilno umivanje in razkuževanje rok na vidnih mestih (56 organizacij ali 82 %) ter opozarjanje na osnovne higienske ukrepe na oglasnih deskah, po intranetu in e-pošti (54 ali 79 %), sledi opozarjanje zaposlenih, naj ne hodijo v službo z znaki okužbe (49 organizacija ali 72 %). V nekoliko nižjem deležu (34 ali 50 %) so organizacije na vidna mesta obesile navodila za pravilno uporabo zaščitnih mask, samo 21 organizacij (31 %) pa je poskrbelo za predvajanje videoposnetkov z nasveti za preprečevanje okužbe. Med drugimi ukrepi so anketiranci našli še: organizacija delavnic že takoj ob pojavu prvih okužb v Sloveniji, učenje pravilne uporabe osebne varovalne opreme ob nastopu dela, nameščanje navodil za vzdrževanje varne razdalje, sprotno opozarjanje o preventivnih ukrepih s strani delovodij itd.

Slika 3. Ukrepi na delovnih mestih, ki so jih organizacije uvedle za zaščito zaposlenih

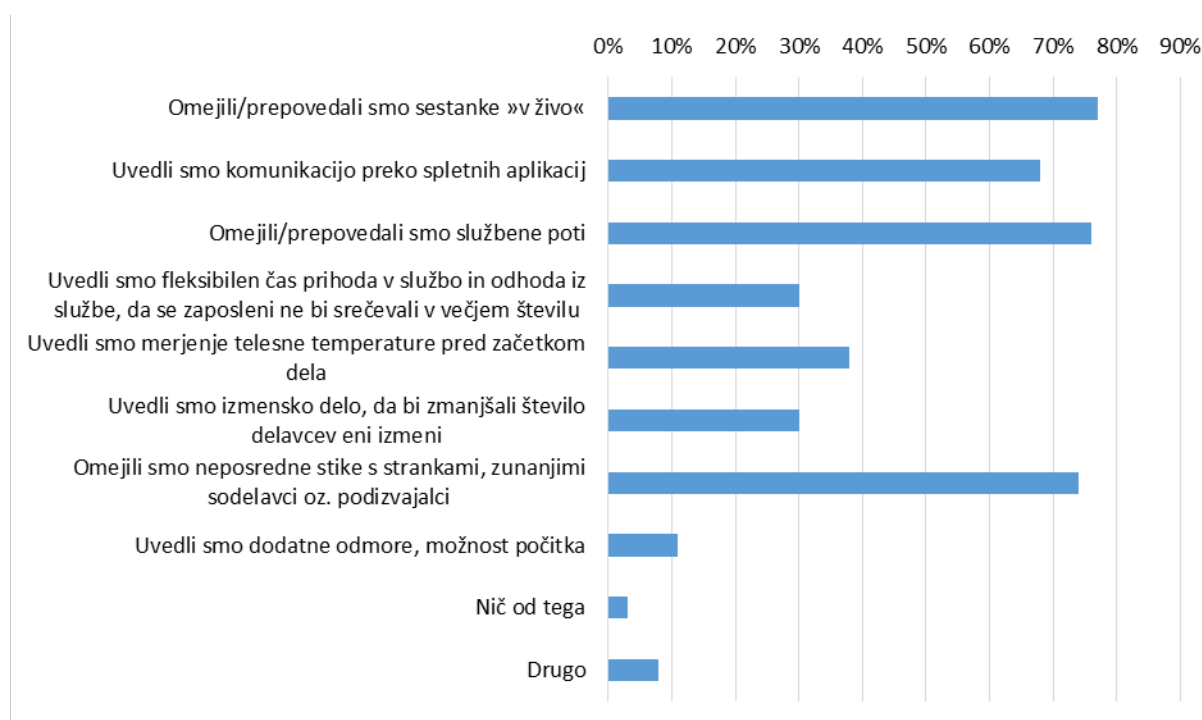
Slika 4. Ukrepi za osveščanje in izobraževanje zaposlenih o zaščiti pred širjenjem okužbe

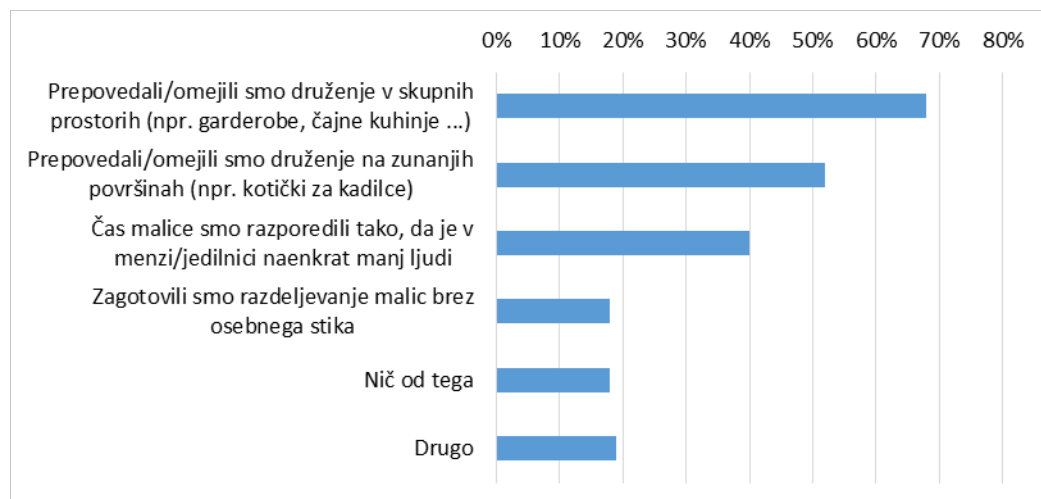
Ukrepi za omejitev neposrednih stikov med zaposlenimi

Med prilagoditvami organizacije dela (Slika 5) za omejevanje neposrednih stikov med ljudmi so anketiranci najpogosteje navajali omejitev oz. prepoved sestankov »v živo« (52 organizacije ali 77%), službenih poti (50 ali 76%) ter stikov s strankami in zunanjimi sodelavci (49 ali 74%), namesto tega so v veliki meri uvedli komunikacijo preko spletnih aplikacij (45 podjetij ali 68%). Da se zaposleni ne bi v večjem številu srečevali ob prihodu na delo in odhodu z dela je 20 organizacij (30%) uvedlo fleksibilen delovnih čas, prav toliko pa jih je uvedlo izmensko delo, da bi zmanjšali število delavcev v eni izmeni. Poleg tega v 25 podjetjih (35%) zaposlenim merijo telesno temperaturo pred začetkom dela, v 7 pa so delavcem omogočili dodatne odmore in možnost počitka.

Slika 5. Ukrepi na področju organizacije dela za omejitev stikov med zaposlenimi

Slika 6. Dodatni ukrepi za omejitev stikov med zaposlenimi

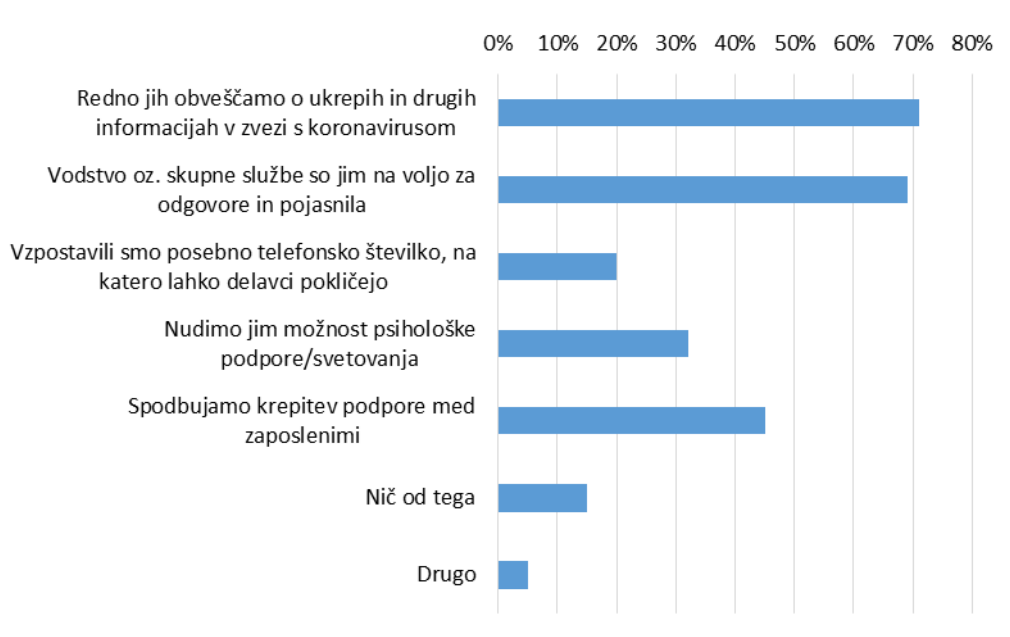

Poleg tega so organizacije v veliki meri prepovedale oziroma omejile druženje v skupnih prostorih (42 ali 68%) in na zunanjih površinah (32 ali 52%), čas malice razporedile tako, da je v jedilnici naenkrat manj ljudi (25 ali 40%), oziroma so uvedle razdeljevanje malic brez osebnega stika (11 podjetij ali 18%) (Slika 6). Med drugimi ukrepi na tem področju so anketiranci najpogosteje navajali ukinitvev organizirane prehrane, pri čemer si morajo zaposleni malico nositi od doma.

Ukrepi za boljšo obveščenost in krepitev socialne opore

V času izrednih razmer je izjemnega pomena pravočasno, jasno in spoštljivo komuniciranje, ki lahko pomaga zaposlenim pri soočanju z dvomi, negativnimi mislimi ter občutji nemoči ali strahu pred okužbo ter tako zmanjšuje negotovost in stisko. Velika večina anketirancev je odgovorila, da njihove organizacije redno obveščajo zaposlene o ukrepih in drugih pomembnih informacijah v zvezi s koronavirusom (46 ali 71%) in da so vodstva oziroma skupne službe na voljo za odgovore in pojasnila (45 ali 69%) (Slika 7). Poleg tega 29 organizacij (45%) spodbuja krepitev podpore med zaposlenimi, 21 (32%) jih nudi tudi možnost psihološkega svetovanja, 13 podjetij (20%) je vzpostavilo posebno telefonsko številko, na katero lahko delavci pokličejo.

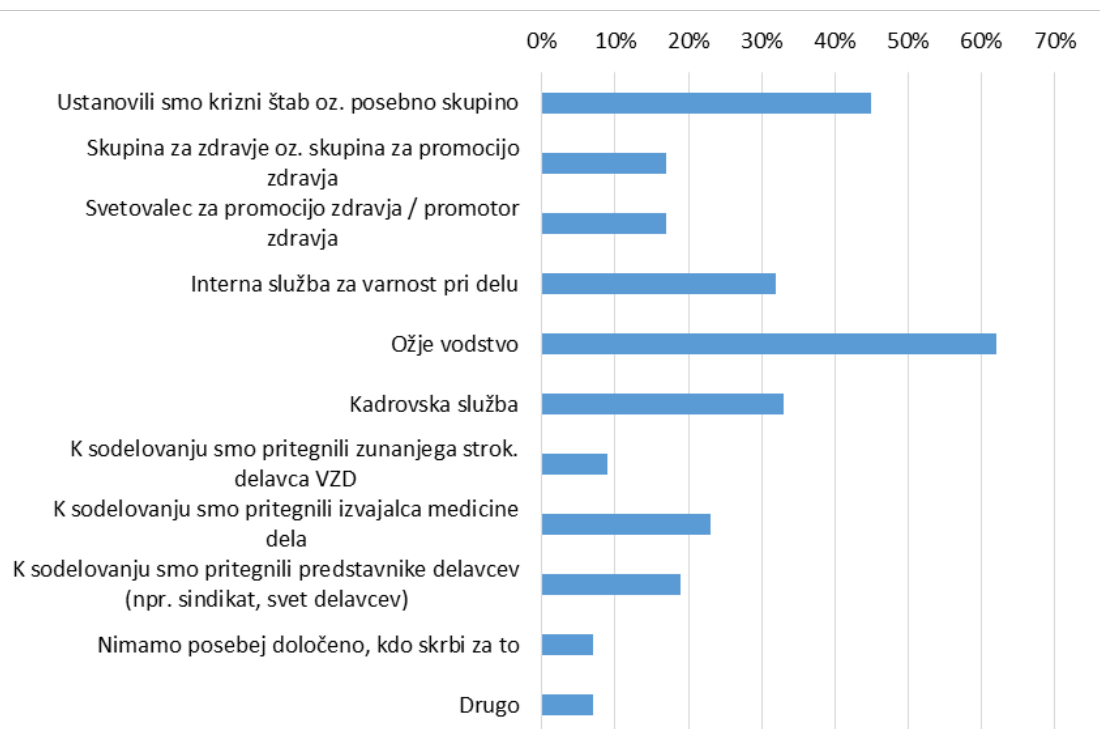
Slika 7. Ukrepi za zmanjševanje negotovosti in stiske zaposlenih ob soočanju s pandemijo

Odgovornost za načrtovanje in izvajanje ukrepov

Da so lahko ukrepi za preprečevanje širjenja koronavirusa in nadaljevanje poslovanja uspešni, morajo biti dobro načrtovani in vodeni, zato nas je v anketi zanimalo, kdo v organizacijah skrbi za to. Največ anketirancev (43 ali 62%) je odgovorilo, da ukrepe načrtuje ožje vodstvo, v 31 podjetjih (45%) so ustanovili krizni štab oziroma posebno skupino, v 23 primerih (33%) je za načrtovanje zadolžena kadrovska služba, v 22 primerih pa služba za varnost in zdravje pri delu. Manj kot četrtina podjetij (16) je k sodelovanju pritegnila izvajalca medicine dela, 13 podjetij (19%) je vključilo predstavnike delavcev, le v 12 primerih (17%) je načrtovanje in izvajanje ukrepov zaupano skupini za zdravje in prav v toliko podjetjih je vključen svetovalec za promocijo zdravja.

Slika 8. Kdo je v organizaciji odgovoren za načrtovanje in izvajanje ukrepov ob pandemiji koronavirusa?

Za konec: kaj podjetja pogrešajo za učinkovitejše ukrepe

Na koncu nas je še zanimalo, ali imajo po mnenju svetovalcev podjetja dovolj informacij in znanja za načrtovanje in izvajanje ustreznih ukrepov. Velika večina, kar 56 podjetij (81%), ima teh informacij dovolj, tisti anketiranci, ki informacije in dodatno znanje pogrešajo, pa so zapisali, da si želijo: (bolj) jasnih smernic glede priporočenih ukrepov (npr. so maske ustrezna zaščita ali ne); natančnih sporočil, katera sredstva za razkuževanje površin so ustrezna; demonstracij uporabe zaščitne opreme in sredstev za razkuževanje; slikovnih gradiv za zaposlene; pojasnil o širjenju okužbe in možnosti prenosa, predvsem pri posameznikih brez tipičnih znakov; možnosti čustvene in socialne podpore.

Pripravila: Tanja Urdih Lazar